



Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Federalno tužilaštvo
Federacije Bosne i Hercegovine

Broj: A: 138-1/22

Sarajevo, 28.04.2022. godine

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
PARLAMENT FEDERACIJE
SARAJEVO

Primljeno: 05-05-2022			
Org. jed.	Broj	Priloga	Vrijednost
01, ONC 02, OZC	-02-	923	122

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE

PARLAMENT FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Ulica Hamdije Kreševljakovića broj 3
710000 SARAJEVO

VLADA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Ulica Hamdije Čemerlića broj 2
710000 SARAJEVO

PREDSJEDNIK FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

N/r Marinko Čavara, predsjednik

POTPREDSJEDNIK FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

N/r Milan Dunović, potpredsjednik

POTPREDSJEDNICA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

N/r Melika Mahmutbegović, potpredsjednica

Ulica Musala broj 9

710000 SARAJEVO

BOSNA I HERCEGOVINA

TUŽILAŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE

N/r Milanko Kajganić, v.d. glavni tužilac

Ul. Kraljice Jelene broj 88

710000 SARAJEVO

PREDMET: Informacija o primjeni Krivičnog zakona Federacije BiH i stanju kriminaliteta u Federaciji Bosne i Hercegovine za 2021. godinu, **dostavlja se**

Poštovani,

u skladu sa čl. 10. i 28. st. (2) i (4) Zakona o Federalnom tužilaštvu Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 19/03), u prilogu ovog dopisa dostavljamo Vam Informaciju o primjeni Krivičnog zakona Federacije BiH i stanju kriminaliteta u Federaciji BiH, uz priloge na CD-u koji sadrži: Izvještaj o radu Federalnog tužilaštva FBiH, zbirni izvještaj o radu tužilaštava u Federaciji BiH, te strukturu kriminaliteta po KZ FBiH, KZ BiH i ostalim (posebnim) zakonima.

Dostaviti:

1. naslovu;
2. a/a

GLAVNI FEDERALNI TUŽILAC
Munib Halilović



Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Federalno tužilaštvo
Federacije Bosne i Hercegovine

**INFORMACIJA
O PRIMJENI KRIVIČNOG ZAKONA
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE I
STANJU KRIMINALITETA U
FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE
U 2021. GODINI**

Sarajevo, april 2022. godine

BOSNA I HERCEGOVINA FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE FEDERALNO TUŽILAŠTVO FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Adresa: Valtera Perića 15/II, 71000 Sarajevo **Telefon:** 033 212 529 - centrala, **Telefon i fax:** 033 442 614 - glavni federalni tužilac

Telefaks: 033 208 361 **Elektronska pošta:** ftuzba@bih.net.ba, **Web stranica:** ft-fbih.pravosudje.ba

Sadržaj

Sadržaj	2
OPŠTE NAPOMENE.....	3
PRIMJENA KRIVIČNOG ZAKONA FBiH	4
Organizacija tužilaštava u FBiH	4
Kadrovska i materijalna osposobljenost kantonalnih tužilaštava i Federalnog tužilaštva FBiH	4
Nadzor rada u predmetima ratnih zločina	5
Osvrt na kaznenu politiku sudova	12
Rješavanje prijava i istraga u 2021. godini u kantonalnim tužilaštvima	13
Primjena Krivičnog zakona FBiH sa posebnim osvrtom na pojedina krivična djela.....	22
a) Podaci o najbrojnijim krivičnim djelima	22
b) Angažovanje kantonalnih tužilaca u primjeni Krivičnog zakona FBiH ..	24
c) Druge okolnosti od uticaja na efikasnost rada kantonalnih tužilaštava u primjeni Krivičnog zakona FBiH.....	25
PREPORUKE	27

OPŠTE NAPOMENE

Saglasno ustavnom i državno-pravnom ustrojstvu Bosne i Hercegovine, u Bosni i Hercegovini postoje četiri odvojena pravna sistema na četiri različita nivoa vlasti: Bosna i Hercegovina (BiH), Federacija Bosne i Hercegovine (FBiH), Republika Srpska (RS) i Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine (BD BiH). U navedenim pravnim sistemima krivično zakonodavstvo je odvojeno i nezavisno jedno od drugog, što znači da, kada je u pitanju krivično zakonodavstvo, svi navedeni nivoi državne vlasti imaju vlastite krivične zakone.

Krivično zakonodavstvo FBiH prvenstveno čine dva osnovna zakonska akta, Krivični zakon FBiH i Zakon o krivičnom postupku FBiH, ali osim njih, federalno krivično zakonodavstvo čine i zakonski propisi o zaštiti svjedoka pod prijetnjom i ugroženih svjedoka, policiji, izvršenju krivično-pravnih sankcija, amnestiji, pomilovanju, sudovima i tužilaštvima, kao i posebni zakoni u kojima su, pored Krivičnog zakona FBiH, propisana posebna krivična djela.

Krivični zakon FBiH usvojio je Parlament FBiH na sjednici Predstavničkog doma od 08.07.2003. godine i sjednici Doma naroda od 09.07.2003. godine, a isti je proglasio Predsjednik FBiH ukazom broj: 01-529/03 od 28.07.2003. godine. Ovaj Zakon objavljen je u „Službenim novinama FBiH“ broj: 36/03 od 29.07.2003. godine, a stupio je na snagu 01.08.2003. godine. Krivični zakon FBiH do danas je više puta mijenjan.¹

Sadržaj Krivičnog zakona FBiH u suštini je strukturiran u dva dijela, i to: opšti dio (Glava I – XIV) i posebni dio (Glava XV – XXXIII), dok su u Glavi XXXIV sadržane prijelazne i završne odredbe. U opštem dijelu ovog zakona propisane su odredbe o opštim institutima krivično-materijalnog prava, dok su u posebnom dijelu propisana krivična djela, a to su: Glava XV – Krivična djela protiv ustavnog ustrojstva Federacije, Glava XVI – Krivična djela protiv života i tijela, Glava XVII – Krivična djela protiv slobode i prava čovjeka i građanina, Glava XVIII – Krivična djela terorizma, Glava XIX – Krivična djela protiv spolne slobode i morala, Glava XX – Krivična djela protiv braka, porodice i mladeži, Glava XXI – Krivična djela protiv zdravlja ljudi, Glava XXII – Krivična djela protiv privrede, poslovanja i bezbjednosti platnog saobraćaja, Glava XXIII – Krivična djela iz oblasti poreza, Glava XXIV – Krivična djela protiv radnih odnosa, Glava XXV – Krivična djela protiv imovine, Glava XXVI – Krivična djela protiv okoline, poljoprivrede i prirodnih dobara, Glava XXVII – Krivična djela protiv opšte bezbjednosti ljudi i imovine, Glava XXVIII – Krivična djela protiv bezbjednosti javnog saobraćaja, Glava XXIX – Krivična djela protiv pravosuđa, Glava XXX – Krivična djela protiv javnog reda i pravnog saobraćaja, Glava XXXI – Krivična djela podmićivanja i krivična djela protiv službene i druge odgovorne dužnosti, Glava XXXII – Krivična djela protiv sistema elektronske obrade podataka.

¹ „Službene novine FBiH“ broj: 37/03, 21/04, 69/04, 18/05, 42/10, 42/11, 59/14, 76/14, 46/16 i 75/17.

PRIMJENA KRIVIČNOG ZAKONA FBiH

Organizacija tužilaštava u FBiH

Primjenu Krivičnog zakona FBiH prvenstveno obezbjeđuju tužilaštva, s obzirom da su ona samostalni državni organi kojima je povjerena funkcija otkrivanja i gonjenja izvršilaca krivičnih djela.

Tužilačku organizaciju u FBiH čini deset kantonalnih tužilaštava² i Federalno tužilaštvo FBiH. Prava, obaveze i nadležnost tužilaštava u FBiH utvrđeni su u deset zakona o kantonalnim tužilaštvima, Zakonom o Federalnom tužilaštvu FBiH, Zakonom o krivičnom postupku FBiH, Zakonom o sudovima u FBiH, te drugim zakonima u krivično-pravnoj, ali i drugim pravnim oblastima. Kantonalna tužilaštva svoje osnovne funkcije vršila su u 2021. godini pred 33 općinska suda i 10 kantonalnih sudova u prvostepenom i drugostepenom krivičnom postupku na području svakog kantona, dok Federalno tužilaštvo FBiH postupa pred Vrhovnim sudom FBiH u drugostepenom krivičnom postupku po žalbama na odluke kantonalnih sudova donesene u prvostepenom krivičnom postupku, s tim da ovo tužilaštvo može postupati i pred svim sudovima u FBiH, u skladu sa odredbama Zakona o Federalnom tužilaštvu FBiH. Ovo ovlaštenje Federalnog tužilaštva FBiH proizilazi iz načela subordinacije i načela supstitucije, prema kojem više tužilaštvo konzumira sva prava nižih tužilaštava i može ih supstituirati pred mjesno nadležnim sudovima.

Kadrovska i materijalna osposobljenost kantonalnih tužilaštava i Federalnog tužilaštva FBiH

Ukupan broj tužilaca koji su faktički obavljali funkciju u 2021. godini manji je u odnosu na broj tužilačkih pozicija koji je sistematizovan aktima o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji tužilaštava, odnosno u odlukama o broju tužilaca u tužilaštvima. Dinamika popunjavanja upražnjenih tužilačkih pozicija u kantonalnim tužilaštvima direktno je ovisna o raspoloživim budžetskim sredstvima u kantonima, iz čega proizilazi da će i u narednom periodu postizanje pune popunjenosti, a time i povećanje efikasnosti rada kantonalnih tužilaštava ovisiti o mogućnostima obezbjeđenja budžetskih sredstava. Stav je Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH da se popunjavanju upražnjenih tužilačkih

² Kantonalna tužilaštva u FBiH su: Kantonalno tužilaštvo Unsko-sanskog kantona sa sjedištem u Bihacu (KT USK), Kantonalno tužilaštvo Bosansko-podrinjskog kantona sa sjedištem u Goraždu (KT BPK), Kantonalno tužilaštvo Srednjobosanskog kantona sa sjedištem u Travniku (KT SBK), Kantonalno tužilaštvo Zeničko-dobojskog kantona sa sjedištem u Zenici (KT ZDK), Kantonalno tužilaštvo Posavskog kantona sa sjedištem u Orašju (KT PK), Kantonalno tužilaštvo Tuzlanskog kantona sa sjedištem u Tuzli (KT TK), Kantonalno tužilaštvo Hercegovačko-neretvanskog kantona sa sjedištem u Mostaru (KT HNK), Kantonalno tužilaštvo Zapadno-hercegovačkog kantona sa sjedištem u Širokom Brijegu (KT ZHK), Kantonalno tužilaštvo Kantona Sarajevo sa sjedištem u Sarajevu (KT KS) i Kantonalno tužilaštvo Kantona 10 sa sjedištem u Livnu (KT K10).

pozicija pristupa tek po obezbjeđenju potrebnih budžetskih sredstava za imenovanje tužilaca.

Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH je na sjednici od 07.10.2020. godine utvrdilo kriterije za određivanje potrebnog broja uposlenika u tužilaštvima prema kojima je određeno da se u Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji može odrediti broj izvršilaca u omjeru od najviše 2.5 izvršioca na 1 tužilačku poziciju. Broj izvršilaca u tužilaštvima na radnim mjestima iz omjera, određuje se prema broju tužilaca koji je odobren u budžetu tužilaštva, a ne prema sistematizovanom broju tužilačkih pozicija. Kada se ovi kriteriji praktično primjene u unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u tužilaštvima, proizilazi da u kantonalnim tužilaštvima nedostaje znatan broj stručnih saradnika i daktilografa. Struktura pozicija stručnih saradnika uključuje pravnike, psihologe, istražitelje, saradnike za ekonomske poslove i saradnike za odnose s javnošću, te iz navedenog proizilazi da je značajan broj radnih mjesta stručnih saradnika, koja su predviđena pravilnicima o sistematizaciji, ostalo nepopunjeno u ovom izvještajnom periodu. Kako zapošljavanje ovih kategorija zaposlenika zavisi od obezbjeđenja budžetskih sredstava, a imajući u vidu nepovoljne društveno-ekonomske prilike na svim nivoima vlasti u zemlji, očito je da će nemogućnost obezbjeđenja budžetskih sredstava direktno uticati na efikasnost rada u kantonalnim tužilaštvima i u narednom periodu. To takođe ima značajan uticaj i na mogućnost zapošljavanja onih stručnih saradnika koji imaju specijalističke kvalifikacije i znanja (psiholozi, pedagozi, defektolozi, ekonomisti i dr.), a čije zapošljavanje u kantonalnim tužilaštvima pretpostavljaju propisi iz oblasti maloljetničkog prestupništva (Zakon o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku), ali i opravdani društveni zahtjevi za efikasnijom borbom protiv organizovanog i privrednog kriminala i korupcije, zaštitom svjedoka, odnosno efikasnijim rješavanjem predmeta ratnih zločina.

Dostignuti stepen materijalno-tehničke osposobljenosti kantonalnih tužilaštava nije na potrebnom nivou, te je izvjesno da se i u narednom periodu mora povesti veća briga za poboljšanje uslova smještaja i materijalno-tehničkog osposobljavanja ovih tužilaštava. Činjenica je da je materijalni položaj tužilaca u BiH, koji je bio ujednačen u 2006. godini, u procesu reforme plata donošenjem zakona o platama sudija i tužilaca (na svim nivoima) i protekom vremena, postao neujednačen i destimulirajući za rad tužilaca. Stoga bi bilo važno da VSTV BiH analizira stanje i utvrdi uzroke koji su doveli do neujednačenosti, te preduzme inicijative prema nadležnim organima kako bi se otklonile neopravdane razlike u materijalnom položaju tužilaca.

Nadzor rada u predmetima ratnih zločina

Nadzor rada od strane Federalnog tužilaštva FBiH u predmetima ratnih zločina³ odvijao se kroz kontrolu predmeta u žalbenom postupku, donošenje odluka po pritužbama na odluke kantonalnih tužilaštava o obustavi i neprovođenju istrage, kontrolu optužnica u ovim predmetima, kao i kroz redovnu razmjenu informacija, putem davanja uputa i sugestija kantonalnim tužiocima u rješavanju predmeta ratnih zločina. Nadležnim tijelima su uredno dostavljani izvještaji o radu na predmetima, te finansijski izvještaji, za periode od početka godine do kraja tromjesečja za koje se izvještaj podnosi (tromjesečni, šestomjesečni, devetomjesečni i godišnji), kao i povremeni specifični izvještaji po zahtjevu Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH. Iz navedenih izvještaja je vidljiv značajan napredak u procesuiranju predmeta ratnih zločina, te je prikazan ostvareni cilj predviđen Memorandumom, a to je povećanje efikasnosti rada na predmetima ratnih zločina u FBiH smanjenjem broja neriješenih KTRZ predmeta za najmanje 65 % u periodu od šest godina (2014-2022). Omogućeni kontinuitet u radu na predmetima ratnih zločina, uz pruženu finansijsku podršku tužilaštvima iz sredstava IPA 2019 fondova, te zapošljavanje neophodnog stručnog osoblja u tužilaštvima (stručni saradnici / savjetnici, daktilografi, stručni savjetnici-psiholozi), direktno su uticali na smanjenje broja neriješenih predmeta ratnih zločina i unapređenje prakse postupanja u predmetima. Iz rezultata rada kantonalnih tužilaštava u toku ranijih faza implementacije podrške Evropske unije proizilaze statistički zapaženi rezultati u radu na predmetima ratnih zločina, a koji su se nastavili tokom realizacije projektnih ciljeva nastavka podrške, odnosno postizanja efikasnosti rada na predmetima ratnih zločina u FBiH smanjenjem broja neriješenih KTRZ predmeta.

Na 29. vanrednoj sjednici Vijeća ministara BiH, održanoj dana 24.09.2020. godine, usvojena je Revidirana Državna strategija za rad na predmetima ratnih zločina, čiji prilog čine Strateški ciljevi I – IX, te aneksi „A“ i „B“, Fokus Revidirane Državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina predstavljaju prevashodno pravosudni aspekti problematike rješavanja predmeta ratnih zločina. Ova Strategija predstavlja strateški dokument za iznalaženje sistemskog pristupa rješavanja velikog broja predmeta ratnih zločina koji se nalaze pred pravosuđem u BiH. Nakon njenog usvajanja, uslijedilo je ustupanje većeg broja manje složenih predmeta od Tužilaštva BiH entitetskim tužilaštvima, shodno kriterijima ocjene složenosti predmeta koji su definirani Revidiranom strategijom.

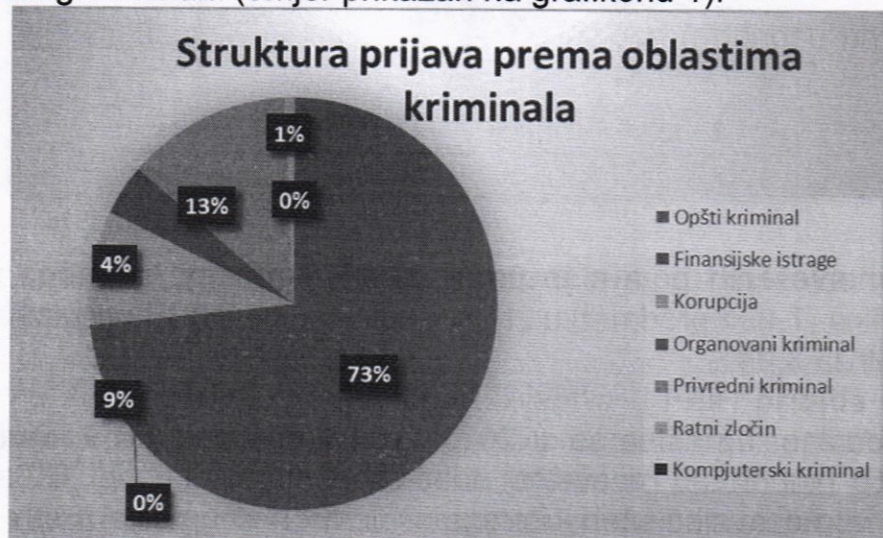
Vijeće Ministara BiH još uvijek nije razmatralo niti usvojilo Prijedlog odluke o formiranju Nadzornog tijela za praćenje provedbe Revidirane državne strategije, čiji je zadatak da prati i usmjerava implementaciju Revidirane državne strategije i procjenjuje ostvarene rezultate. Usljed toga, Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH, čiji je predviđeni zadatak bio pružanje administrativne i stručne podrške Nadzornom tijelu, preuzelo je na sebe svojevrsan vid koordinacije i usmjeravanja blagovremenog ispunjenja zacrtanih projektnih

³ U okviru podrške Evropske unije za rad na predmetima ratnih zločina (projekat „Unapređenje rada na predmetima ratnih zločina u BiH – IPA 2019), početkom 2021. godine je potpisan Interni finansijski Memorandum o razumijevanju o zajedničkim aktivnostima u cilju realizacije odredbi Grant sporazuma, kojim su za potrebe rada na ovim predmetima i ispunjavanja projektnih zadataka predviđena sredstva za finansiranje plaće jednog stručnog saradnika.

ciljeva do formiranja Nadzornog tijela. Na taj način, Stalna komisija za efikasnost i kvalitet tužilaštava Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH vrši nadzor planiranja i rada nad predmetima ratnih zločina, izdajući preporuke za unapređenje i ujednačavanje postupanja entitetskim tužilaštvima, koje su predmet daljeg nadzora Glavnog federalnog tužioca u odnosu na kantonalna tužilaštva.

Ostvareni obim i rezultati rada kantonalnih tužilaštava u primjeni Krivičnog zakona FBiH⁴

U toku 2021. godine, kantonalna tužilaštva u FBiH **primila su ukupno prijava protiv 19.180 punoljetnih lica (13.465 predmeta)**, pa su, s obzirom da su na kraju 2020. godine ostale neriješene prijave iz prethodnih godina protiv **12.032 lica (7.074 predmet)**, imala ukupno u radu prijave protiv **31.214 lica (20.539 predmeta)**. Od navedenog ukupnog broja prijava u radu prijavljeno je **22.815 lica** u oblasti opšteg kriminala, **62 lica** u oblasti finansijskih istraga, **2.765 lica** u oblasti korupcije, **1.258 lica** u oblasti organizovanog kriminala, **4.081 lica** u oblasti privrednog kriminala, **230 lica** u oblasti ratnih zločina, a **3 lica** u oblasti kompjuterskog kriminala (omjer prikazan na grafikonu 1).



Grafikon 1

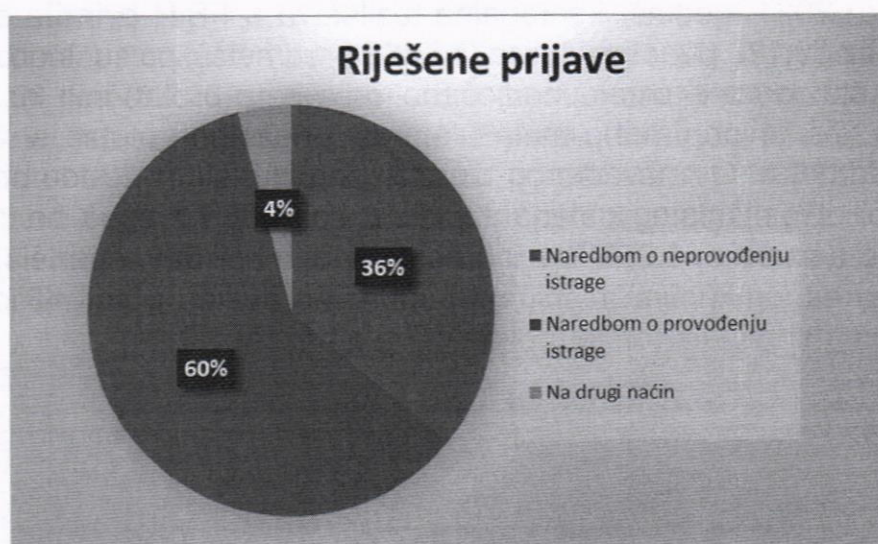
Kantonalna tužilaštva su u 2021. godini **riješila ukupno prijava protiv 18.796 lica (13.336 predmeta)** ili **98%** od ukupnog priliva i to u oblasti opšteg kriminala **14.784 lica**, **14 lica** u oblasti finansijskih istraga, **1.440 lica** u oblasti

⁴ Statistički podaci sadržani u ovoj informaciji preuzeti su iz SIPO sistema Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH. U pojedinim slučajevima pojaviće se manja odstupanja od matematičkog zbira ("neriješeno iz prethodnog perioda" + "primljeno u izvještajnom periodu" = "ukupno u radu") iz razloga što se u pojedinim predmetima lica "dodaju" kad je predmet već u fazi istrage pa se to lice pojavi u "ukupno u radu", a da ga nema ni u "neriješeno iz prethodnog perioda", ni u "primljeno u izvještajnom periodu".

korupcije, **622** lica u oblasti organizovanog kriminala, **1.802** lica u oblasti privrednog kriminala, te **134** lica u oblasti ratnih zločina.

Na kraju 2021. godine **ostale su neriješene prijave** protiv **12.387** lica (**7.180** predmeta), od čega u oblasti opšteg kriminala **8.010** lica, **48** lica u oblasti finansijskih istraga, **1.316** lica u oblasti korupcije, **636** lica u oblasti organizovanog kriminala, **2.278** lica u oblasti privrednog kriminala, **96** lica u oblasti ratnih zločina, a **3** lica u oblasti kompjuterskog kriminala.

Od ukupnog broja riješenih prijava u toku 2021. godine (**18.796** po licima), kantonalna tužilaštva su u odnosu na **6.754** lica (**4.216** predmeta) **donijela naredbe o neprovođenju istrage** (**35,93%** omjer riješenih prijava prikazan na grafikonu 2).



Grafikon 2

Broj neriješenih prijava je na kraju 2021. godine povećan sa **12.021** prijavljenih lica (**7.093** predmet) u 2020. godini na **12.387** prijavljenih lica (**7.180** predmeta) ili za **3,04%**.

Kantonalna tužilaštva su u 2021. godini **naredila provođenje istrage** protiv **11.256** lica (**8.726** predmeta), tako da su, imajući u vidu da su na kraju 2020. godine ostale neriješene istrage iz prethodnih godina protiv **3.657** lica (**1.979** predmeta), imala ukupno istraga u radu protiv **14.913** lica (**10.705** predmeta), od čega **11.980** lica u oblasti opšteg kriminala, **72** lica u oblasti finansijskih istraga, **930** lica u oblasti korupcije, **840** lica u oblasti organizovanog kriminala, **784** lica u oblasti privrednog kriminala, a **307** lica za ratne zločine (grafikon 3).

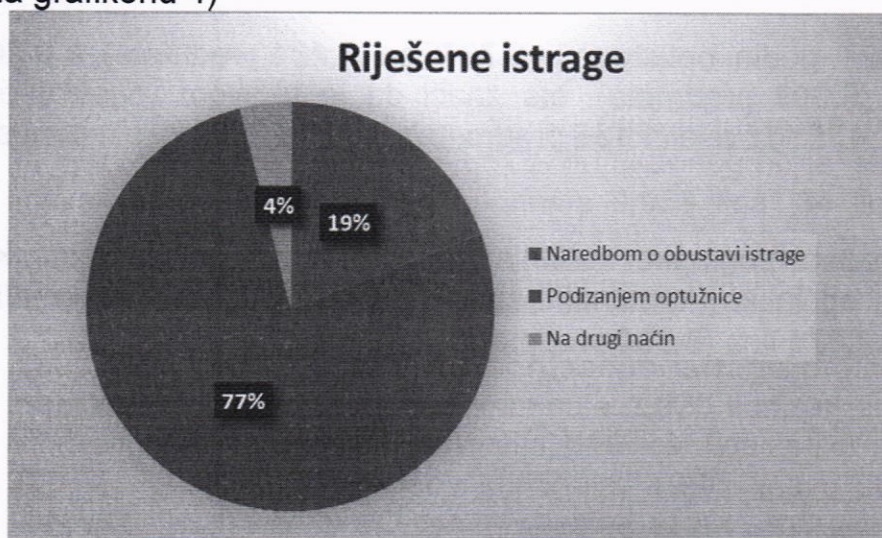


Grafikon 3

U 2021. godini kantonalna tužilaštva su **riješila ukupan broj istraga** protiv **11.411** lica (**8.973** predmeta) ili **76,51%** od ukupnog broja istraga u radu u 2021. godini, i to u oblasti opšteg kriminala **9.958** lica, **34** lica u oblasti finansijskih istraga, **632** lica u oblasti korupcije, **224** lica u oblasti organizovanog kriminala, **457** lica u oblasti privrednog kriminala, a **106** lica u oblasti ratnih zločina.

Na kraju 2021. godine **ostale su neriješene istrage** protiv **3.500** lica (**1.731** predmeta), i to u oblasti opšteg kriminala **2.020** lica, **38** lica u oblasti finansijskih istraga, **398** lica u oblasti korupcije, **616** lica u oblasti organizovanog kriminala, **327** lica u oblasti privrednog kriminala, a **201** lica u oblasti ratnih zločina.

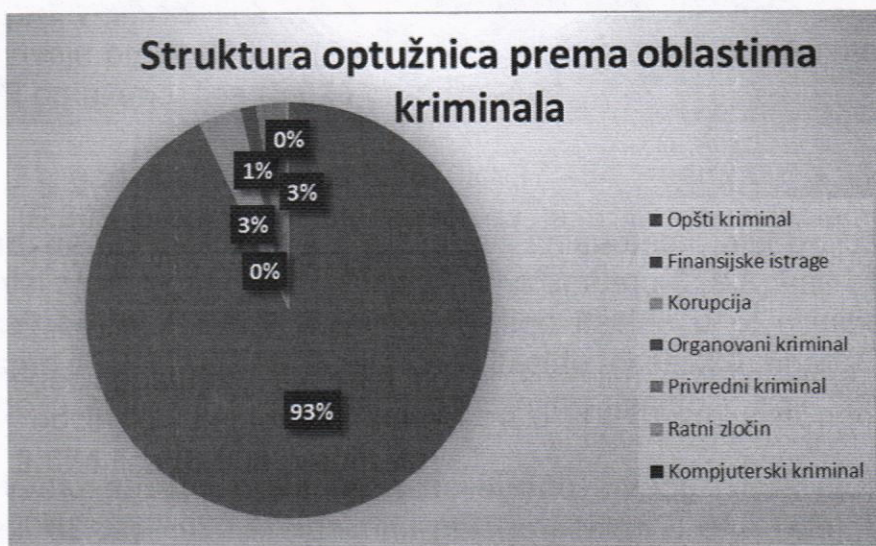
Kantonalna tužilaštva su, u protekloj godini, od ukupnog broja riješenih istraga (**11.411** po licima), **obustavila istrage** protiv **2.184** lica (**1.343** predmeta) ili **19,14%** od ukupnog broja riješenih istraga po licima (omjer riješenih istraga prikazan na grafikonu 4)



Grafikon 4

Broj neriješenih istraga je na kraju 2021. godine smanjen je sa ukupnog broja neriješenih istraga protiv **3.632 lica (1.969 predmeta)** u 2020. godini, na **3.500 lica pod istragom (1.731 predmeta)** ili za **3,63%**.

U toku 2021. godine kantonalna tužilaštva su **podigla ukupan broj optužnica protiv 8.767⁵ lica (7.494 predmeta)**, i to u oblasti opšteg kriminala protiv **8.133 lica**, u oblasti finansijskih istraga protiv **3 lica**, u oblasti korupcije protiv **294 lica**, u oblasti organizovanog kriminala protiv **113 lica**, u oblasti privrednog kriminala protiv **210 lica**, a u oblasti ratnih zločina protiv **14 lica** (prikazano na grafikonu 5).



Grafikon 5

Do kraja 2021. godine bile su **potvrđene optužnice protiv 8.420 lica (7.236 predmeta)**. Posmatrajući strukturu podignutih optužnica, vidno je da su od ukupnog broja podignutih optužnica, podignute optužnice s kaznenim nalogom⁶ protiv **2.579 lica (2.398 predmeta)**, optužnice sa sporazumom o priznanju krivnje protiv **83 lica (68 predmet)**, a optužnice bez kaznenog naloga protiv **6.102 optužena lica (5.025 predmeta)**.

U 2021. godini optuženo je **8.767 lica (7.494 predmeta)**, a u 2020. godini **7.292 lica (6.309 predmeta)**, što znači da je u ovom izvještajnom periodu optuženo **1.475 lica više (1.185 predmeta)**, ili za **18,78% više** u odnosu na 2020. godinu.

Provodeći postupke suđenja po potvrđenim optužnicama kantonalnih tužilaštava, općinski i kantonalni sudovi su u 2021. godini **donijeli odluke** u odnosu na **9.674 lica (8.904 predmeta)**.

⁵ Tri podignute optužnice se vode kao izmjenjene.

⁶ Optužnicama s kaznenim nalogom optužena su lica zbog krivičnih djela za koja je propisana kazna zatvora do pet godina.

Od tog ukupnog broja odluka, **donesene su osuđujuće presude** protiv **8.729** lica (**8.130** predmeta) ili **90,23%**, **oslobađajuće presude** u odnosu na **714** lica (**591** predmeta) ili **7,38%** i **odbijajuće presude** u odnosu na **98** lica (**83** predmeta) ili **1,01%**. Donesene su presude u odnosu na **37** lica (**39** predmeta) kojima je **utvrđeno da je predmetno djelo za koje se optuženi tereti počinjeno u stanju neuračunljivosti** ili **0,40%**. Sudovi su rješenjem **obustavili krivični postupak** protiv **250** lica (**252** predmeta) ili **2,58%** (što je vidljivo iz grafikona 6).



Grafikon 6

Veoma visok procenat osuđujućih presuda, odnosno nizak procenat oslobađajućih i odbijajućih presuda ukazuje na to da su kantonalna tužilaštva u 2021. godini postigla više nego dobar kvalitet u podignutim i potvrđenim optužnicama.

Ako se posmatra **struktura donesenih osuđujućih presuda sa aspekta izrečenih krivično-pravnih sankcija i ostvarene kaznene politike** od strane sudova u 2021. godini, evidentno je da je zatvorska kazna izrečena u odnosu na **2.543** lica, novčana kazna u odnosu na **433** lica, sudska opomena u odnosu na **54** lica, oslobađanje od kazne izrečeno je u odnosu na **11** lica, dok je u odnosu na **5.918** lica izrečena uslovna osuda, što iznosi **61,17%** od ukupnog broja donesenih sudskih odluka (u odnosu **9.674** lica), odnosno **67,80%** od ukupnog broja osuđujućih presuda (protiv **8.729** lica), (omjer prikazan na grafikonu 7).



Grafikon 7

U oblasti maloljetničkog kriminala kantonalna tužilaštva su u 2021. godini **primila ukupno prijava** u odnosu na **375 lica (307 predmeta)**, pa kako su iz 2020. godine prenesene u rad neriješene prijave u odnosu na **206 lica (164 predmeta)**, to su ova tužilaštva imala ukupno u radu prijava u odnosu na **581 maloljetnih lica (471 predmeta)**.

Kantonalna tužilaštva su iz zakonom propisanih razloga **donijela odluke o nepokretanju postupka** u odnosu na **173 lica (153 predmeta)**. U 2021. godini kantonalna tužilaštva **pokrenula su pripremne postupke** u odnosu na **152 lica (136 predmeta)**, tako da su na općinskim sudovima u ovoj godini vođeni pripremni postupci u odnosu na ukupno **175 lica (154 predmeta)**, jer su iz 2020. godine na sudovima ostali neriješeni pripremni postupci u odnosu na **23 lica (18 predmeta)**.

Sudovi su **izrekli odgojne mjere** u odnosu na ukupno **109 lica (95 predmeta)**.

U oblasti maloljetničkog kriminala treba imati u vidu da je, stupanjem na snagu i početkom primjene Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku, nadležnost tužilaštava proširena i na vođenje pripremni postupaka, što je dodatno uticalo na obim i složenost tužilačkih dužnosti i može posebno uticati na pogoršanje efikasnosti rada, ukoliko povećan obim posla ne bude praćen adekvatnim kadrovskim jačanjem kantonalnih tužilaštava, odnosno obezbjeđenjem uslova za efikasno rješavanje pripremni postupaka od strane ovih tužilaštava.

Osvrt na kaznenu politiku sudova

Kada se razmatra primjena Krivičnog zakona FBiH po vrstama podataka koji su prethodno izneseni, neophodno je dati osvrt i na **kaznenu politiku sudova**, posebno sa aspekta traženja odgovora da li je kaznena politika sudova u funkciji ostvarivanja svrhe kažnjavanja, kako u pogledu generalne, tako i u pogledu specijalne prevencije. Ako se ima u vidu da su sudovi u FBiH izrekli

ukupno **61,17%** uslovnih osuda u odnosu na ukupan broj donesenih odluka, odnosno izrekli **67,80%** uslovnih osuda u odnosu na ukupan broj osuđujućih presuda, ne može se argumentovano tvrditi da se sa ovakvom kaznenom politikom može ostvariti svrha kažnjavanja i doprinijeti suzbijanju vršenja krivičnih djela. Tome u prilog ide i značajan procenat uvažених žalbi na donesene odluke sudova, Naime, sudovi su u 2021. godini rješavali **2.373** žalbe kantonalnih tužilaštava, od kojih su uvažili **480** žalbi, a odbili **488** žalbi protiv donesenih svih vrsta presuda, dok je na kraju 2021. godine ostalo neriješeno **1.398** žalbi. Ipak, neophodno je i dalje insistirati na tome da kantonalna tužilaštva još više ulažu kvalitetne žalbe na presude sudova, posebno u odnosu na izrečene krivično-pravne sankcije i time stvaraju procesne pretpostavke za preinačavanje sudskih odluka u pogledu izrečenih krivično-pravnih sankcija, jer samo tako mogu otkloniti od sebe prigovore da neulaganjem žalbi učestvuju u kreiranju ovakve blage kaznene politike. S druge strane neophodno je da tužilaštva urgiraju kod drugostepenih sudova efikasnije rješavanje žalbi, ali i da VSTV BiH takođe u tom smislu interveniše kod drugostepenih sudova.

Rješavanje prijava i istraga u 2021. godini u kantonalnim tužilaštvima

Iz podataka prikazanih u tabeli⁷ ispod, može se zaključiti da su kantonalna tužilaštva: Posavskog, Bosansko-podrinjskog, Srednjobosanskog, Hercegovačko-neretvanskog, Zapadnohercegovačkog, te Kantona Sarajevo u toku 2021. godine riješila sve prijave, zaprimljene u 2021. godini, kao i preko 400 prijava iz prethodnog perioda, dok su ostala kantonalna tužilaštva riješila manji broj prijava u 2021. godini u odnosu na broj zaprimljenih prijava u istoj toj godini.

KT	Priliv prijava		Riješeno prijava		Neriješeno prijava	
	2020.	2021.	2020.	2021.	2020.	2021.
Unsko-sanskog kantona	2.469	2.700	2.041	2.283	1.482	1.902
Posavskog kantona	341	304	308	312	41	33
Tuzlanskog kantona	3.395	3.930	3.119	3.747	1.877	2.078
Zeničko-dobojskog kantona	2.578	2.898	2.422	2.690	747	949
Bosansko-podrinjskog kantona	82	96	81	96	1	1

⁷ Podaci iskazani po licima

Srednjobosanskog kantona	1.351	1.425	1.300	1.456	70	41
Hercegovačko-neretvanskog kantona	1.204	1.498	1.068	1.496	471	468
Zapadnohercegovačkog kantona	416	316	417	316	0	0
Kantona Sarajevo	5.698	5.659	4.605	6.069	7.314	6.878
Kantona 10	279	350	275	331	16	37

Tabela 1

Kada su u pitanju istrage, 4 tužilaštva su riješila manje istraga u 2021. godini u odnosu na broj naređenih istraga u istoj godini, dok su preostalih 6 tužilaštava (KT Unsko-sanskog kantona , KT Posavskog kantona , KT Tuzlanskog kantona, KT Zeničko-dobojskog kantona, KT Hercegovačko-neretvanskog kantona i KT Zapadnohercegovačkog kantona) riješila isti ili veći broj istraga u 2021. godini u odnosu na broj istraga naređenih u istom periodu.

KT	Naređeno istraga		Riješeno istraga		Neriješeno istraga	
	2020.	2021.	2020.	2021.	2020.	2021.
Unsko-sanskog kantona	1.315	1.403	1.238	1.606	498	296
Posavskog kantona	206	264	205	264	74	74
Tuzlanskog kantona	2.058	2.404	2.155	2.439	389	400
Zeničko-dobojskog kantona	2.084	2.162	1.994	2.159	459	470
Bosansko-podrinjskog kantona	79	83	83	73	2	12
Srednjobosanskog kantona	1.162	1.329	1.046	1.246	437	515
Hercegovačko-neretvanskog kantona	780	845	689	928	363	285
Zapadnohercegovačkog kantona	327	240	309	253	125	112
Kantona Sarajevo	1.450	2.233	1.342	2.201	1.248	1.284

Kantona 10	180	257	182	242	37	52
------------	-----	-----	-----	-----	----	----

Tabela 2

Rješavanje prijava u 2021. godini u kantonalnim tužilaštvima u predmetima organizovanog kriminala i korupcije

KT	Vrsta predmeta	Priliv prijava		Riješeno prijava		Neriješeno prijava	
		2020.	2021.	2020.	2021.	2020.	2021.
Unsko-sanskog kantona	Organizirani kriminal	2	3	2	2	0	1
	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	1	0	1	0	0
	Korupcija	106	87	82	68	85	105
	Korupcija visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
Posavskog kantona	Organizirani kriminal	0	0	0	0	0	0
	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
	Korupcija	20	10	20	11	1	0
	Korupcija visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
Tuzlanskog kantona	Organizirani kriminal	9	4	6	4	5	5
	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
	Korupcija	143	213	132	174	66	106
	Korupcija visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
Zeničko-dobojskog kantona	Organizirani kriminal	1	1	0	1	1	1
	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
	Korupcija	51	56	52	52	27	29
	Korupcija visokog nivoa	0	4	0	2	0	2
Bosansko-podrinjskog kantona	Organizirani kriminal	0	0	0	0	0	0
	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	0	0	0	0	0

	Korupcija	2	2	2	2	0	0
	Korupcija visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
Srednjobosanskog kantona	Organizirani kriminal	0	1	1	1	0	0
	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	1	0	1	0	0
	Korupcija	6	7	3	11	5	1
	Korupcija visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
Hercegovačko-neretvanskog kantona	Organizirani kriminal	4	1	4	2	1	0
	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	1	0	1	0	0
	Korupcija	33	38	31	42	14	10
	Korupcija visokog nivoa	0	6	0	4	0	2
Zapadnohercegovačkog kantona	Organizirani kriminal	2	2	2	2	0	0
	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
	Korupcija	14	11	14	11	0	0
	Korupcija visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
Kantona Sarajevo	Organizirani kriminal	8	10	11	8	12	0
	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
	Korupcija	116	224	146	214	174	176
	Korupcija visokog nivoa	0	2	0	1	0	1
Kantona 10	Organizirani kriminal	0	0	0	0	0	0
	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
	Korupcija	7	11	9	8	0	3
	Korupcija visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
UKUPNO Federacija Bosne i Hercegovine	Organizirani kriminal	26	22	26	20	19	7
	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	3	0	3	0	0

	Korupcija	498	659	491	593	372	430
	Korupcija visokog nivoa	0	12	0	7	0	5

Napomene radi, korpcija visokog nivoa počela se evidentirati tek od 2021. godine.

Kada je riječ o prijavama, manja tužilaštva su imala približan broj prijava kao u prethodnoj godini, a veća tužilaštva su imala značajno veći broj kako primljenih tako i riješenih prijava. Podsjećanja radi, prijava se rješava na tri moguća načina, donošenjem naredbe o provođenju istrage, donošenjem naredbe da se istraga neće provoditi ili na drugi način (npr. ustupanje). Potrebno je naglasiti da se kantonalna tužilaštva Tuzlanskog kantona Tuzla i Kantona Sarajevo ističu u odnosu na ostala tužilaštava po broju primljenih i riješenih prijava, kao i općenito po povećanju prijava, te se samo na ova dva tužilaštva odnosi 66% prijava u Federaciji BiH.

Primjetno je da predmeta korupcije ima više u odnosu na predmete organizovanog kriminala.

Rješavanje istraga u 2021. godini u kantonalnim tužilaštvima u predmetima organizovanog kriminala i korupcije

KT	Vrsta predmeta	Naređeno istraga		Riješeno istraga		Neriješeno istraga	
		2020.	2021.	2020.	2021.	2020.	2021.
Unsko-sanskog kantona	Organizirani kriminal	2	2	2	3	3	1
	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	1	0	0	0	1
	Korupcija	27	16	21	23	18	11
	Korupcija visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
Posavskog kantona	Organizirani kriminal	0	0	0	0	0	0
	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
	Korupcija	7	4	8	4	3	3
	Korupcija visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
Tuzlanskog kantona	Organizirani kriminal	4	2	4	0	0	0

	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	0	0	2	0	0
	Korupcija	31	39	28	40	14	12
	Korupcija visokog nivoa	0	1	0	1	0	0
Zeničko-dobojskog kantona	Organizirani kriminal	0	1	1	1	1	0
	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	0	0	1	0	0
	Korupcija	36	28	30	33	16	10
	Korupcija visokog nivoa	0	4	0	4	0	1
Bosansko-podrinjskog kantona	Organizirani kriminal	0	0	0	0	0	0
	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
	Korupcija	2	2	2	2	1	1
	Korupcija visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
Srednjobosanskog kantona	Organizirani kriminal	1	1	0	0	1	1
	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	1	0	1	0	1
	Korupcija	3	8	5	5	9	12
	Korupcija visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
Hercegovačko-neretvanskog kantona	Organizirani kriminal	4	0	1	2	4	2
	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
	Korupcija	10	14	5	20	16	10
	Korupcija visokog nivoa	0	3	0	2	0	1
Zapadnohercegovačkog kantona	Organizirani kriminal	0	3	1	2	1	2
	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
	Korupcija	1	3	0	3	1	1
	Korupcija visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
Kantona Sarajevo	Organizirani kriminal	2	5	2	4	7	8

	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
	Korupcija	29	106	29	117	41	28
	Korupcija visokog nivoa	0	1	0	1	0	1
Kantona 10	Organizirani kriminal	0	0	0	0	0	0
	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
	Korupcija	2	5	3	3	0	2
	Korupcija visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
UKUPNO Federacija Bosne i Hercegovine	Organizirani kriminal	13	14	11	12	17	14
	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	2	0	4	0	2
	Korupcija	148	225	131	250	119	90
	Korupcija visokog nivoa	0	9	0	8	0	3

Kada su istrage u pitanju, statistički gledano situacija je veoma slična kao kod prijave. Kantonalna tužilaštva u Sarajevu, Tuzli, Zenici i Bihaću ističu se u odnosu na ostala kantonalna tužilaštva po broju otvorenih i riješenih istraga, dok je karakteristično to što skoro 50% svih otvorenih i riješenih istraga u Federaciji BiH odnosi se na kantonalno tužilaštvo u Sarajevu.

Procesne radnje kod rješavanja istraga u 2021. godini u kantonalnim tužilaštvima u predmetima organizovanog kriminala i korupcije

KT	Vrsta predmeta	Obustava istrage		Podignuto optužnica		Na drugi način	
		2020.	2021.	2020.	2021.	2020.	2021.
Unsko-sanskog kantona	Organizirani kriminal	0	0	2	1	0	0
	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
	Korupcija	7	5	12	14	2	4
	Korupcija visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
Posavskog kantona	Organizirani kriminal	0	0	0	0	0	0

	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
	Korupcija	4	2	4	2	0	0
	Korupcija visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
Tuzlanskog kantona	Organizirani kriminal	0	0	4	0	0	0
	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
	Korupcija	6	11	22	29	0	0
	Korupcija visokog nivoa	0	0	0	1	0	0
Zeničko-dobojskog kantona	Organizirani kriminal	0	0	0	1	0	0
	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	0	0	1	0	0
	Korupcija	16	13	14	19	0	1
	Korupcija visokog nivoa	0	1	0	3	0	0
Bosansko-podrinjskog kantona	Organizirani kriminal	0	0	0	0	0	0
	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
	Korupcija	0	0	2	2	0	0
	Korupcija visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
Srednjobosanskog kantona	Organizirani kriminal	0	0	0	0	0	0
	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	0	0	1	0	0
	Korupcija	3	4	2	1	0	0
	Korupcija visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
Hercegovačko-neretvanskog kantona	Organizirani kriminal	1	0	0	1	0	0
	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
	Korupcija	2	9	3	9	0	2
	Korupcija visokog nivoa	0	1	0	0	0	0
Zapadnohercegovačkog kantona	Organizirani kriminal	0	0	1	2	0	0

	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
	Korupcija	0	1	0	2	0	0
	Korupcija visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
Kantona Sarajevo	Organizirani kriminal	0	2	2	2	0	0
	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
	Korupcija	11	14	15	100	3	3
	Korupcija visokog nivoa	0	1	0	0	0	0
Kantona 10	Organizirani kriminal	0	0	0	0	0	0
	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
	Korupcija	2	0	1	3	0	0
	Korupcija visokog nivoa	0	0	0	0	0	0
UKUPNO Federacija Bosne i Hercegovine	Organizirani kriminal	1	2	9	7	0	0
	Organizirani kriminal visokog nivoa	0	0	0	2	0	0
	Korupcija	51	59	75	181	5	10
	Korupcija visokog nivoa	0	3	0	4	0	0

Kada je u pitanju broj podignutih optužnica, u odnosu na ostala kantonalna tužilaštva, ističu se kantonalna tužilaštva u Sarajevu, Bihaću, Tuzli i Zenici, stim da kantonalno tužilaštvo u Sarajevu ima 55% svih optužnica podignutih u Federaciji BiH, kada su u pitanju ove vrste kriminala. U odnosu na prethodnu godinu, u kantonalnom tužilaštvu u Sarajevu je sedam (7) puta povećan broj podignutih optužnica, sa 15 na 100 za ove vrste kriminala.

Općenito je u čitavoj Federaciji BiH primjetan značajan porast podignutih optužnica u odnosu na ove vrste kriminala, više od dva puta u odnosu na čitavu Federaciju BiH.

Slobodno se može ukazati na činjenicu da je na porast broja optužnica, te prioriteto i pojačano rješavanje prijava i istraga u Federaciji BiH, kada su u pitanju predmeti korupcije, visoke korupcije i organizovanog kriminala, u značajnom i većem dijelu uticala aktivna uloga Federalnog tužilaštva FBiH, imajući pri tome u vidu da je glavni federalni tužilac u 2021. godini donio

obavezno uputstvo kojim su kantonalna tužilaštva obavezana na prioritetan rad na ovim predmetima, potom kontinuirano vršenje nadzora i davanje uputa, te izvještavanja kantonalnih tužilaštava.

Primjena Krivičnog zakona FBiH sa posebnim osvrtom na pojedina krivična djela

Prilog ovoj informaciji je Zbirni izvještaj o radu tužilaštava u FBiH u 2021. godini (dostupan na službenoj internet stranici Federalnog tužilaštva FBiH) u kojem su izneseni podaci za sva kantonalna tužilaštva po strukturi kriminaliteta, odnosno po krivičnim djelima iz Krivičnog zakona FBiH u odnosu na koja djela su podnesene prijave protiv njihovih izvršilaca, zatim po krivičnim djelima iz Glave XVII Krivičnog zakona BiH (Krivična djela protiv čovječnosti i vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom), kao i po krivičnim djelima koja su propisana posebnim zakonima. Kako bi analitička obrada iznesenih podataka po svim krivičnim djelima i svim procesnim fazama rada na prijavama i istragama, uključujući i podatke o broju donesenih presuda i podatke o uložnim žalbama, iziskivala mnogo prostora, to će se u ovoj informaciji obraditi podaci o najbrojnijim krivičnim djelima (razvrstanim po glavama Krivičnog zakona FBiH u kojima su propisana).

a) Podaci o najbrojnijim krivičnim djelima

Najbrojnija krivična djela i u 2021. godini bila su **krivična djela protiv imovine iz Glave XXV Krivičnog zakona FBiH**, jer su kantonalna tužilaštva u toj godini u radu imala ukupno prijava protiv **7.008** lica (**22,45%** od ukupnog broja prijava u radu – **31.214** lica) i ukupno istraga protiv **3.310** lica (**22,20%** od ukupnog broja istraga u radu – **14.913** lica). Činjenica je da među ovim krivičnim djelima dominiraju krivična djela oštećenja tuđe stvari iz člana 293. Krivičnog zakona FBiH, krađe iz člana 286. Krivičnog zakona FBiH, teške krađe iz člana 287. Krivičnog zakona FBiH, prevare iz člana 294. Krivičnog zakona FBiH, razbojništva iz člana 289. Krivičnog zakona FBiH, utaje iz člana 290. Krivičnog zakona FBiH i prikrivanja iz člana 300. Krivičnog zakona FBiH.

Protiv izvršilaca krivičnih djela protiv imovine podignute su optužnice protiv **2.053** lica, a sudovi su donijeli odluke u odnosu na ukupno **2.082** lica, od čega su u odnosu na **1.824** lica donesene osuđujuće presude, u odnosu na **21** lica odbijajuće presude, u odnosu na **139** lica oslobođajuće presude, u odnosu na **90** lica odluke o obustavi postupka, dok je u odnosu na **8** lica donesena utvrđujuća presuda da je krivično djelo učinjeno u stanju neuračunljivosti.

U okviru osuđujućih presuda, zatvorske kazne izrečene su u odnosu na **677** lica, novčane kazne u odnosu na **147** lica, sudske opomene u odnosu na **6**

lica, 2 lice je oslobođeno od kazne, dok je uslovna osuda izrečena u odnosu na 992 lica ili 54,39%.

Kantonalna tužilaštva su zbog izvršenja **krivičnih djela podmićivanja i krivičnih djela protiv službene i druge odgovorne dužnosti iz Glave XXXI Krivičnog zakona FBiH** imala u radu ukupno prijava protiv 4.492 lica (14,39% od ukupnog broja prijava u radu – 31.214 lica) i ukupno istraga protiv 1.124 lica (7,54% od ukupnog broja istraga u radu – 14.913 lica). U okviru ovih djela, u 2021. godini najbrojnije je bilo krivično djelo zloupotrebe položaja ili ovlaštenja iz člana 383. Krivičnog zakona FBiH.

Za krivična djela podmićivanja i krivična djela protiv službene i druge odgovorne dužnosti u toku 2021. godine optuženo je 365 lica, a sudovi su donijeli odluke u odnosu na 337 lica, i to osuđujuće presude u odnosu na 237 lica, odbijajuće presude u odnosu na 10 lica, te je, u odnosu na 83 lica donesena oslobađajuća presuda, a u odnosu na 7 lica krivični postupak je obustavljen. Zatvorske kazne izrečene su u odnosu na 73 lica, novčanih kazni u odnosu na 3 lica, a uslovne osude izrečene su u odnosu na 161 lica ili 67,93%.

Protiv izvršilaca **krivičnih djela protiv javnog reda i pravnog saobraćaja iz Glave XXX Krivičnog zakona FBiH**, u 2021. godini kantonalna tužilaštva su imala u radu ukupno prijava protiv 3.691 lica (11,82% od ukupnog broja prijava u radu – 31.214 lica) i ukupno istraga protiv 1.574 lica (10,55% od ukupnog broja istraga u radu – 14.913 lica). U okviru ovih djela najbrojnija su bila djela nasilničkog ponašanja iz člana 362. Krivičnog zakona FBiH, krivotvorenja isprave iz člana 373. Krivičnog zakona FBiH, nedozvoljenog držanja oružja ili eksplozivnih materija iz člana 371. Krivičnog zakona FBiH i samovlašća iz člana 370. Krivičnog zakona FBiH.

Za krivična djela protiv javnog reda i pravnog saobraćaja optuženo je ukupno 1.049 lica, a sudovi su donijeli odluke u odnosu na 999 lica, i to osuđujuće presude u odnosu na 883 lica, odbijajuće u odnosu na 10 lica, oslobađajuće u odnosu na 69 lica, dok su u odnosu na 32 lica donesene odluke o obustavi postupka, a u odnosu na 5 lica utvrđujuće presude da je protivpravno djelo učinjeno u stanju neuračunljivosti. Zatvorske kazne izrečene su u odnosu na 183 lica, novčane kazne u odnosu na 12 lica, sudske opomene u odnosu na 4 lica, 4 lica se oslobođeno od kazne, dok je u odnosu na 680 lica ili 77,01% izrečena uslovna osuda.

Za **krivična djela protiv zdravlja ljudi iz Glave XXI Krivičnog zakona FBiH**, kantonalna tužilaštva imala su u 2021. godini ukupno u radu prijava protiv 3.034 lica (9,73% od ukupnog broja prijava u radu – 31.214 lica) i istraga protiv 2.358 lica (15,81% od ukupnog broja istraga u radu – 14.913 lica). Najzastupljenije djelo iz ove glave je bilo krivično djelo Posjedovanje i omogućavanje uživanja opojnih droga iz člana 239. Krivičnog zakona FBiH (ukupno prijava protiv 2.033 lica).

Protiv izvršilaca krivičnih djela protiv zdravlja ljudi, kantonalna tužilaštva podigla su optužnice protiv ukupno **1.910** lica, a sudovi su donijeli odluke u odnosu na ukupno **1.964** lica, od čega u odnosu na **1.901** lice osuđujuće presude, u odnosu na **3** lica odbijajuće presude, u odnosu na **26** lica oslobađajuće presude, a u odnosu na **34** lica postupak je obustavljen. Zatvorske kazne izrečene su u odnosu na **497** lica, novčane kazne u odnosu na **73** lica, u odnosu na **25** lica izrečene su sudske opomene, a u odnosu na **1.306** lica izrečene su uslovne osude ili **68,70%**.

Kantonalna tužilaštva su za **krivična djela protiv slobode i prava čovjeka i građanina iz Glave XVII Krivičnog zakona FBiH** u toku 2021. godine imala ukupno u radu prijava protiv **1.914** lica (**6,13%** od ukupnog broja prijava u radu – **31.214** lica) i istraga protiv **606** lica (**4,06%** od ukupnog broja istraga u radu – **14.913** lica). Najveći broj prijava i istraga odnosi se na krivično djelo nasilja u porodici iz člana 222. Krivičnog zakona FBiH (**1.414** prijavljena lica, istrage protiv **782** lica).

Optuženo je **293** lica, a sudovi su donijeli odluke u odnosu na **294** lica, od čega u odnosu na **241** lice osuđujuće presude, u odnosu na **1** lica odbijajuće presude i u odnosu na **35** lica oslobađajuće presude. Krivični postupak obustavljen je u odnosu na **11** lica, a u odnosu na **6** lica donesene su utvrđujuće presude da je krivično djelo počinjeno u stanju neuračunljivosti. Zatvorske kazne izrečene su u odnosu na **44** lica, novčane kazne u odnosu na **22** lica, a sudska opomena izrečena je u odnosu na **3** lica. Uslovne osude izrečene su u odnosu na **172** lica ili **71,37%**.

b) Angažovanje kantonalnih tužilaca u primjeni Krivičnog zakona FBiH

Angažovanje kantonalnih tužilaca u primjeni Krivičnog zakona FBiH je bitan faktor za ocjenu efikasnosti njihovog rada i dostignutog stepena efikasnosti rada kantonalnih tužilaštava i to naročito sa aspekta utrošenog vremena za vršenje funkcija otkrivanja i gonjenja počinitelja krivičnih djela i u tom smislu praktičnoj primjeni navedenog zakona. Razmatrajući ovo pitanje evidentno je da se u kalendarskoj godini, po odbitku vremena za korištenje godišnjih odmora, državnih i vjerskih praznika, vremena za obaveznu edukaciju, te vremena koje se utroši na prisustvo sastancima, konferencijama, okruglim stolovima, seminarima i savjetovanjima, efektivno vrijeme rada svodi na 10 ili manje od 10 mjeseci. Kada se pri tome uzme u obzir da tužioci moraju zastupati podignute optužnice u krivičnim postupcima pred općinskim i kantonalnim sudovima u okviru njihove mjesne nadležnosti, proizilazi da se vrijeme za konkretan rad na rješavanju prijava i istraga, provođenju nadzora nad radom ovlaštenih službenih

lica u policiji i drugim agencijama za sprovođenje zakona svodi na nekoliko mjeseci efektivnog rada. Primjera radi, na područjima prostorno velikih kantona (Tuzlanski kanton, Unsko-sanski kanton, Zeničko-dobojski kanton) u kojima postoji veći broj općinskih sudova koji su od sjedišta tužilaštva udaljeni i do 120 km, pristupi tužilaca sudovima, radi izjašnjenja o krivnji ili suđenjima, mjere se desetinama hiljada dolazaka.

Ne upuštajući se u dalje elaboracije ovog objektivnog problema, sasvim je izvjesno da ove okolnosti, odnosno činjenice, bitno utiču na efikasnost rada kantonalnih tužilaca, odnosno tužilaštava u cjelini.

c) Druge okolnosti od uticaja na efikasnost rada kantonalnih tužilaštava u primjeni Krivičnog zakona FBiH

Parlament FBiH je u 2014. godini donio Zakon o suzbijanju korupcije i organizovanog kriminala u FBiH⁸, koji je dana 01.08.2014. godine stupio na snagu, s tim da se trebao početi primjenjivati šest mjeseci od dana njegovog stupanja na snagu, tj. 01.02.2015. godine. Ovim zakonom ponovo je propisana prvostepena nadležnost Vrhovnog suda FBiH i Federalnog tužilaštva FBiH u odnosu na krivična djela korupcije i organizovanog kriminala, zbog čega su u Vrhovnom sudu FBiH i Federalnom tužilaštvu FBiH osnovani posebni odjeli.

S tim u vezi, Federalno tužilaštvo FBiH je u 2014. godini donijelo novi Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji, kojim je, u skladu sa odredbama navedenog zakona, ustanovljena nova unutrašnja organizacija Federalnog tužilaštva FBiH, tako da je, pored Odjela opšte nadležnosti (Odjel I), formiran i Poseban odjel za suzbijanje korupcije, organizovanog i međukantonalnog kriminala (Odjel II). Međutim, pomenuti zakon se ni nakon 01.02.2015. godine nije počeo primjenjivati usljed nedostatka budžetskih sredstava i neobezbjeđenja potrebnog prostora za rad sudija, tužilaca i administrativnog osoblja u posebnim odjelima Vrhovnog suda FBiH i Federalnog tužilaštva FBiH, što je uticalo i na zastoj u imenovanju istih⁹.

U međuvremenu, Vlada FBiH je na sjednici 09.07.2015. godine zaključila da je potrebno izvršiti analizu Zakona o suzbijanju korupcije i organizovanog

⁸ "Službene novine FBiH", broj: 59/14.

⁹ Krajem januara 2015. godine Vlada FBiH je podnijela Parlamentu FBiH prijedlog Zakona o izmjenama Zakona o suzbijanju korupcije i organizovanog kriminala u FBiH, kojim bi se početak njegove primjene prolongirao za 01.01.2016. godine.

Zbog složenosti obezbjeđenja uslova za početak rada posebnih odjela, Vlada FBiH je u februaru 2016. godine uputila Parlamentu FBiH na razmatranje i usvajanje Prijedlog Zakona o izmjenama Zakona o suzbijanju korupcije i organizovanog kriminala u kome je predložen novi početak primjene ovog zakona i to počev od 01. jula 2017. godine. Parlament FBiH, u toku 2016. godine, nije usvojio predložene izmjene u pogledu utvrđivanja datuma početka primjene Zakona, pa zbog neobezbjeđenja prostora i budžetskih sredstava za rad posebnih odjela, nije ni ostvaren predloženi početak primjene (01.07.2017. godine).

kriminala u FBiH, te, u skladu sa rezultatima analize, izraditi nacrt izmjena i dopuna ovog zakona, koji bi sadržavao novi rok početka primjene, ali i druge izmjene za koje se utvrdi potreba. Povodom tog zaključka Vlade FBiH, Federalni ministar pravde formirao je Radnu grupu čiji je zadatak bio da analizira aktuelni Zakon o suzbijanju korupcije i organizovanog kriminala u FBiH, a koju su činili predstavnici Pravnog fakulteta u Sarajevu, Vrhovnog suda FBiH, Federalnog tužilaštva FBiH i Federalnog ministarstva pravde. Njezin rad i sveobuhvatna analiza rezultirali su Prednacrtom novog zakona. Vlada FBiH je na 139. sjednici održanoj dana 26.04.2018. godine utvrdila Nacrt zakona o suzbijanju organizovanih oblika krivičnih djela, organizovanog kriminala, terorizma i međukantonalnog kriminala, koji propisuje osnivanje, organizaciju, nadležnost i postupanje posebnih odjela Vrhovnog suda FBiH i Federalnog tužilaštva FBiH. Početkom primjene Zakona o suzbijanju organizovanih oblika krivičnih djela, organizovanog kriminala, terorizma i međukantonalnog kriminala prestaje da važi Zakon o suzbijanju korupcije i organizovanog kriminala u FBiH iz 2014. godine.

U vezi s prethodno navedenim, valja napomenuti i da je krajem 2019. godine održan ekspertni sastanak na temu uspostave posebnih odjela za borbu protiv korupcije u FBiH – izazovi i budući koraci tokom kojeg su doneseni sljedeći zaključci:

1. Izvršna vlast FBiH treba hitno odlučiti da li će se Zakon o suzbijanju korupcije i organizovanog kriminala u FBiH iz 2014. godine staviti van snage ili će se implementirati;

2. Prije razmatranja eventualnog usvajanja Nacrta Zakona o suzbijanju organizovanih oblika kriminala, krivičnih djela korupcije, organizovanog kriminala, terorizma i međukantonalnog kriminala iz 2018. godine, potrebno je uraditi analizu o broju predmeta koji će biti preneseni u skladu sa suženom nadležnošću iz Nacrta Zakona;

3. Ukoliko se usvoji Nacrt Zakona iz 2018. godine, bitno je prepoznati da će ozbiljni predmeti korupcije ostati u nadležnosti kantonalnih sudova/tužilaštava koje će biti potrebno dalje kadrovski i materijalno jačati. Istovremeno je potrebno osigurati popunjavanje postojećih sistematizovanih pozicija nosilaca pravosudnih funkcija.

Dakle, neimplementacija donesenih zakonskih rješenja iz oblasti borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala, kako to i pokazuju prethodno istaknuti podaci, dovela je do toga da, kao i ranijih godina, dostignuti stepen otkrivanja i procesuiranja izvršilaca ovih krivičnih djela, očito nije u srazmjeri sa opravdanim društvenim zahtjevima za uspješniju borbu protiv ovakvih pojava oblika kriminala, niti je u stanju da obezbijedi potpuno izvršenje obaveza BiH kao države, preuzetih ratifikacijom međunarodnih konvencija koje se odnose na borbu protiv navedenih vrsta kriminala.

Finansiranje kantonalnih tužilaštava iz 10 budžeta kantona, osim rascjepkanosti, ukazuje i na mogućnost lokalnih uticaja na nezavisnost i samostalnost rada kantonalnih tužilaštava, zbog čega je ovakav način finansiranja neodrživ i neprihvatljiv, posebno sa aspekta obezbjeđenja uslova koje BiH treba da ostvari prema Sporazumu o pridruživanju Evropskoj Uniji. Visina budžetskih sredstava za rad kantonalnih tužilaštava različita je od kantona do kantona i zavisna u prvom redu od veličine tužilaštva i broja zaposlenih, ali i od ekonomske snage kantona, tako da ova okolnost sprječava ujednačavanje standarda u procesu finansiranja. Zbog toga je Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH Ministarstvu pravde FBiH još 2008. godine dostavilo nacrt jedinstvenog Zakona o tužilaštvima u FBiH u kojem je, između ostalog, predviđeno da se finansiranje kantonalnih tužilaštava vrši iz budžeta FBiH, ali i neka druga rješenja usmjerena na stvaranje uslova za efikasniji rad kantonalnih tužilaštava.

PREPORUKE

U predstavljenoj Informaciji, pored osnovnih podataka o obimu i kvalitetu rada kantonalnih tužilaštava u postupku primjene Krivičnog zakona FBiH, naznačeni su prisutni problemi koji znatno otežavaju uslove pod kojima kantonalni tužioci vrše svoje funkcije i primjenjuju Krivični zakon FBiH pred sudovima u FBiH. Ti problemi su organizacione, kadrovske i materijalne prirode i oni su od znatnog i direktnog uticaja na efikasnost rada kantonalnih tužilaca i kantonalnih tužilaštava u cjelini. S obzirom na brojnost tih problema, mogle bi se istaći brojne preporuke u odnosu na aktivnosti koje bi trebalo hitno preduzimati u narednom periodu, kako na federalnom, tako i na kantonalnom nivou.

Međutim, polazeći od nadležnosti Vlade FBiH, fokus će biti na onim preporukama koje bi u narednom periodu mogla realizovati Vlada FBiH, i to:

1. Intenzivirati aktivnosti na razmatranju nacrta Zakona o tužilaštvima u FBiH koji je Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH prije više od 10 godina dostavilo Federalnom ministarstvu pravde radi razmatranja na Vladi FBiH i pokretanju postupka njegovog usvajanja od strane Parlamenta FBiH;
2. Kontinuirano preduzimati aktivnosti na kadrovskom i materijalnom snaženju svih tužilaštava u FBiH, te u tom smislu dati preporuke vladama kantona u FBiH, jer je to neophodan uslov povećanja efikasnosti rada tužilaštava;
3. Donijeti odgovarajuća zakonska rješenja i ustrajati u stvaranju uslova za početak rada posebnih odjela Vrhovnog suda FBiH i Federalnog tužilaštva FBiH u cilju efikasnijeg otkrivanja i gonjenja počinitelja krivičnih djela u oblasti organizovanog kriminala i korupcije. Provoditi dalje aktivnosti radi

realizacije zaključaka održanih povodom ovog pitanja u toku 2019. godine, a koji zaključci su navedeni u ovom izvještaju¹⁰

4. Razmotriti kaznenu politiku sudova i ocijeniti potrebu davanja preporuka sudovima, uvažavajući njihovu nezavisnost i samostalnost, da preispitaju da li je kaznena politika u funkciji ostvarivanja svrhe kažnjavanja i efikasnog suzbijanja pojedinih vidova kriminala, odnosno preporuka tužilaštvima, uvažavajući takođe i njihovu nezavisnost i samostalnost, da energičnijim ulaganjem žalbi, posebno u odnosu na odluke o krivično-pravnim sankcijama, stvore procesne uslove da drugostepeni sudovi mogu preinačavati odluke prvostepenih sudova i izricati strožije kazne.

Broj: A – 138/22

Sarajevo, 28. april 2022. godine

GLAVNI FEDERALNI TUŽILAC

Munib Halilović



¹⁰ U okviru naslova "Druge okolnosti od uticaja na efikasnost rada kantonalnih tužilaštava u primjeni Krivičnog zakona FBiH"